

MEMÒRIA D'AVUACIÓ RELATIVA AL PROJECTE D'ORDRE PER LA QUAL S'ESTABLEIX EL CURRÍCULUM DE LA FORMACIÓ INSTRUMENTAL PER A LES PERSONES ADULTES

1. Anàlisi del context i identificació de les opcions

A. Els problemes que es pretenen solucionar

El cicle de formació instrumental per a persones adultes es regula en el Decret 213/2022, d'1 d'agost, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de la formació bàsica de les persones adultes.

Amb posterioritat a aquest Decret s'ha aprovat la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC), així com la Llei orgànica 2/2006, del 3 de maig, d'educació (LOE), modificada per la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre (LOMLOE).

Aquests estudis s'adrecen a una població adulta en situació especialment vulnerable (persones analfabetes o amb importants mancances formatives, com poden ser algunes persones nouvingudes, joves migrats sols i persones d'edat avançada) i són necessaris perquè permeten assolir unes competències mínimes, equiparables a les dels estudis d'educació primària, que faciliten la integració i la participació social, una millor convivència en l'entorn actual, la inserció laboral i el desenvolupament de la pròpia autonomia. Segons l'IDESCAT, el 10% de la població de més de 16 anys no té estudis o no sap llegir o escriure (2011).

L'estructura, l'organització i els continguts curriculars de l'actual cicle no donen resposta a la diversitat de perfils i necessitats de la població adulta actual (tant al conjunt de població analfabeta o amb importants mancances formatives, com a l'alumnat que es prepara per poder cursar amb garanties d'èxit altres etapes educatives, com l'educació secundària per a persones adultes), ni s'adequa a les necessitats emergents del context actual, multicultural, globalitzat i en evolució constant.

L'actual currículum s'estructura en tres nivells anuals; els dos primers tenen una durada de 280 hores i el tercer de 350 hores. Les hores del primer nivell es valoren insuficients per poder alfabetitzar l'alumnat de manera satisfactòria i a la vegada afavorir-ne la continuïtat formativa dins del mateix ensenyament. L'alumnat que cursa el tercer nivell i finalitza de forma satisfactòria el cicle no assolix un nivell suficient que li faciliti la transició a l'educació secundària per a persones adultes. En general es requereixen més hores, especialment en els nivells més baixos.

Aquesta estructura horària anual tancada, que no permet ampliar o intensificar les hores lectives, dificulta l'assoliment dels objectius i genera un alt volum d'abandonament escolar (40% el curs 2020-2021 en els centres de titularitat del Departament d'Educació, segons dades del Servei d'Educació al Llarg de la Vida del Departament d'Educació).

L'actual ordenació curricular de la formació instrumental tampoc no té en compte el context multilingüe i digitalitzat en què vivim. No inclou uns coneixements elementals de llengua anglesa ni el desenvolupament de la competència digital, totalment imprescindibles per a la integració social i laboral en el món actual, i que també facilitarien l'estudi d'altres ensenyaments.

El currículum no està actualitzat en la línia dels nous projectes d'ordenació curricular de l'educació primària i secundària del Departament d'Educació, que tenen com a base l'aprenentatge competencial, l'educació en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, la perspectiva de gènere, els avenços en psicologia i neurociència i els nous models educatius i metodologies d'aprenentatge. Així mateix, tampoc no contempla els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 ni els referents normatius ni recomanacions europees que estableixen com a objectius l'assoliment de les competències clau.

B. Els objectius que es pretenen assolir

Els principals objectius que es pretenen assolir són els següents:

- Donar una nova regulació en la matèria per tal d'actualitzar el currículum d'acord amb la normativa vigent i així donar resposta a les necessitats reals de l'alumnat i promoure la continuïtat formativa.
- Facilitar l'accés a l'educació a totes les persones adultes, especialment a les més vulnerables, en condicions d'igualtat d'oportunitats (fites 4.3 i 4.5 de l'ODS 4), en el marc d'un sistema educatiu inclusiu i incorporant la perspectiva de gènere (ODS 5).
- Incrementar el nombre d'alumnat que cursa i supera els estudis de la formació instrumental, reestructurant-ne l'estructura del cicle (nivells i distribució horària) i oferint als centres possibilitats flexibilitzadores d'organització (quadrimestral, anual o biennal) segons el perfil i les necessitats de l'alumnat.
- Introduir les competències clau recomanades pel Consell d'Europa, per tal d'afavorir el desenvolupament personal, acadèmic i professional de les persones adultes i el seu projecte personal.
- Facilitar l'adquisició de les habilitats mínimes de competència amb relació a la lectura, escriptura i aritmètica (fita 4.6 de l'ODS 4) i disminuir l'analfabetisme.
- Dotar l'alumnat de les competències necessàries per incrementar les possibilitats d'inserció laboral (fita 4.4 de l'ODS 4).

- Fomentar una transició amb garanties d'èxit a altres etapes educatives, especialment als estudis d'educació secundària obligatòria per a persones adultes.
- Adquirir uns coneixements mínims de llengua anglesa per tal d'augmentar les possibilitats d'inserció laboral i el pas a altres etapes educatives.
- Iniciar-se en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per tal de desenvolupar la competència digital i contribuir a la reducció de la bretxa digital.
- Fomentar la integració i la participació social, l'arrelament a la cultura i al país de les persones nouvingudes i millorar la convivència.
- Promoure el desenvolupament d'actituds responsables d'acció per a la millora i protecció del medi ambient i prendre consciència dels aspectes socials, econòmics i ètics del consum i de la necessitat de construir un entorn saludable basat en el desenvolupament sostenible (fita 4.7 de l'ODS 4).
- Promoure els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural (fita 4.7 de l'ODS 4).

C. Les possibles solucions alternatives i no normatives

D'acord amb la disposició final primera del Decret 161/2009, de 27 d'octubre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria per a les persones adultes, s'autoritza el conseller d'Educació a regular l'ordenació de la formació instrumental per a les persones adultes d'acord amb la LOE, així com a dictar les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació del que disposa l'esmentat decret.

En conseqüència, per desenvolupar aquest nou currículum només es pot considerar l'opció normativa.

L'opció de “no fer res” o mantenir la situació actual, s'entén que suposaria:

- Mantenir el currículum actual, aprovat l'any 2002, amb una estructura obsoleta, que no està en coherència amb el projectes de currículum de primària i secundària, ni segueix les línies i els models d'ensenyament i aprenentatge actuals del Departament d'Educació, les lleis educatives vigents i els criteris europeus.
- Dificultar que les persones que volen seguir estudiant el graduat en educació secundària obligatòria el superin amb èxit perquè el nivell assolit al final del cicle de formació instrumental és inferior al que es necessita per cursar els estudis d'educació secundària.
- De la mateixa manera, pot incrementar l'abandonament de les persones en situació més vulnerable, com els joves migrats sols, nouvingudes o persones analfabetes, perquè les

hores dedicades a l'alfabetització són insuficients i la seva distribució horària no permet la flexibilització.

- Seguir amb un elevat percentatge d'abandonament en aquests estudis i reduir la taxa d'èxit educatiu, en no poder flexibilitzar la durada dels tres cursos anuals, tenint en compte que les necessitats actuals de la població són diverses, tant per motius de conciliació laboral i personal com pels diferents ritmes i condicions d'aprenentatge.
- No es podrien assolir els objectius definits en el punt B anterior.

L'opció normativa que es considera l'alternativa preferida, l'aprovació de la qual s'articulària mitjançant una ordre, suposaria:

- Desenvolupar una estructura, organització i enfocament en coherència amb els nous currículums previstos de les etapes de l'ensenyament obligatori de primària i secundària, que recullen els nous models educatius i metodològics del procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Incloure un plantejament competencial d'acord amb les referències internacionals de la Unió Europea, els avenços en la neurociència i la psicologia i el desenvolupament de la tecnologia digital.
- Assolir els objectius definits al punt B i que es concretarien en les novetats següents:
 - Es recullen les competències clau definides pel Consell d'Europa i es treballa el seu assoliment des d'un enfocament competencial, a partir de contextos significatius i reals per a l'alumnat.
 - Es facilita una distribució horària flexibilitzadora per als centres, incrementant la seva autonomia organitzativa, per donar resposta a l'alumnat analfabet que necessita més hores lectives i a l'àmplia diversitat de perfils i necessitats.

Pel que fa a això, els estudis s'estructurarien en dos cicles de dos nivells cadascun, amb un còmput total de 980 hores, similar a l'actual currículum (910 hores), però permet, d'acord amb l'organització interna del centre, una flexibilització dels horaris i dels temps per cursar els estudis (distribució quadrimestral, anual o biennal).

Cicles i nivells		Durada	Organització horària setmanal
1r cicle	1r nivell	280 hores	Quadrimestral: 16 hores Anual: 8 hores Biennal: 4 hores
	2n nivell	210 hores	Quadrimestral: 12 hores Anual: 6 hores Biennal: 3 hores
2n cicle	3r nivell	210 hores	Quadrimestral: 12 hores Anual: 6 hores Biennal: 3 hores
	4t nivell	280 hores	Quadrimestral: 16 hores Anual: 8 hores Biennal: 4 hores

- Es desenvolupen les competències específiques i s'amplien els continguts de les tres àrees curriculars (la lingüística, la matemàtica i la del medi natural, social i laboral) i se'n defineixen criteris d'avaluació diferenciats per al primer i segon cicle, tenint en compte l'ODS 4 de l'Agenda 2030.
- Inclou la iniciació de l'aprenentatge de la llengua anglesa en el segon cicle de la formació instrumental.
- S'inclou la competència transversal personal, social i laboral, que contribueix al desenvolupament integral de les persones adultes, al seu projecte personal i professional i a una major qualitat de vida i al desenvolupament d'habilitats i estratègies que incrementin les seves possibilitats d'inserció social i laboral.
- S'inclou la competència transversal digital per iniciar-se en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i reduir la bretxa digital.
- Les dues competències transversals es treballen de forma integrada amb la resta d'àrees curriculars i amb una metodologia globalitzadora.
- Es té en compte la possible aplicació de mesures i suports per donar resposta a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- S'integra la perspectiva de gènere, incorporant un llenguatge inclusiu, així com el treball per fomentar la igualtat efectiva entre homes i dones, tenint en compte l'ODS 5.

- Es clarifica el sistema de certificació dels estudis i les seves equivalències, que han d'adaptar-se a les del MECR.

2. Anàlisi dels impactes econòmics, socials i ambientals més rellevants de les opcions considerades

A. Informe d'impacte pressupostari

La implementació del nou currículum no implica increment de recursos, ni de plantilles de personal docent ni de despeses dels centres; per tant, no tindrà incidència en els pressupostos de la Generalitat.

Actualment aquests estudis s'ofereixen en centres de titularitat pública, tant dependents del Departament d'Educació com d'altres administracions locals. Tots els centres interessats implementaran el nou currículum i tindran les mateixes implicacions organitzatives i d'aplicació.

Els ensenyaments que es regulen ja estan implantats i el nou currículum varia en estructura, continguts, enfocament metodològic i avaluació, i és flexible en la seva aplicació. El nombre d'hores totals anuals que es proposa (980 hores) és similar al del currículum vigent (910 hores). Això equival a una diferència de 2 hores setmanals.

Els possibles diferencials d'hores que es puguin produir, ja sigui per excés o per defecte (no tots els centres ofereixen actualment ni oferiran tots els nivells), es cobriran a partir de l'adaptació de l'actual oferta formativa aprovada per a cada centre.

No es té constància que el cicle de formació instrumental s'ofereixi en centres de titularitat privada. Per tal que el puguin oferir, prèviament han d'haver sol·licitat l'autorització a la unitat corresponent del Departament d'Educació. L'oferta de places als centres públics és prou àmplia per cobrir l'actual demanda i la matrícula té caràcter gratuït. L'alumnat d'aquest ensenyament presenta unes característiques socioeconòmiques que dificulten un possible pagament en concepte de matrícula i aquest podria ser un dels motius pels quals aquesta oferta no interessa als centres privats. Als annexos s'adjunta el test de pimes.

B. Informe d'impacte normatiu en termes de simplificació i reducció de càrregues administratives

Com s'ha esmentat en el punt anterior, tots els centres interessats implementaran el nou currículum després de la seva publicació i tindran les mateixes implicacions organitzatives i d'aplicació. Aquesta proposta no crea cap càrrega administrativa més enllà de les decisions dels centres sobre l'organització de la durada dels estudis (es proposa una flexibilització quadrimestral, anual o biennal) i la seva concreció per a l'aplicació a l'aula. Els centres

educatius, com en qualsevol altre ensenyament, han d'elaborar les programacions a partir del currículum establert.

Aquesta regulació tampoc no imposa cap càrrega sobre la ciutadania atès que l'objecte de regulació és l'establiment d'un currículum a partir del qual cada centre educatiu prepara la seva programació.

C. Informe d'impacte de gènere

Revisió del llenguatge emprat en la proposta

En la redacció de la proposta s'ha fet una revisió del llenguatge focalitzant la mirada en l'ús no androcèntric del llenguatge i en emprar una terminologia adient que no comporti una discriminació per raó de gènere ni que vulneri el principi d'igualtat d'oportunitats.

Sense perjudici de l'informe preceptiu de l'Institut Català de les Dones, s'ha pres com a referència el document "Tractament lingüístic del gènere en el Departament d'Educació".

Revisió de la part dispositiva de la proposta

La present proposta d'ordenació curricular recull el que estableix la Llei 5/2008 sobre els currículums educatius pel que fa a l'aplicació del principi de coeducació com a element fonamental en la prevenció de la violència masclista. Concretament, en un dels objectius s'especifica la necessitat de conèixer i adquirir els valors i les normes de convivència per a una participació social i ciutadana activa i responsable, tot potenciant valors solidaris i d'equitat, de pau, de cooperació, de respecte per la diferència i la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i de no discriminació.

Aquesta proposta de currículum, que s'adreça al conjunt de la població adulta en situació de vulnerabilitat i a les persones nouvingudes que necessiten adquirir les competències clau i aprendre la llengua, i també a aquelles que necessiten assolir les competències necessàries per poder accedir a altres ensenyaments del nostre sistema educatiu, incorpora en els seus continguts la perspectiva de gènere garantint l'atenció educativa en el marc d'un sistema educatiu inclusiu i la coeducació.

Per a l'elaboració d'aquest currículum, a més de la normativa europea educativa de referència, també s'han tingut en compte els ODS de l'Agenda 2030, especialment l'ODS 4, que fa referència a garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

D'acord amb la Llei 17/2015, s'incorpora dintre de l'àrea personal, social i laboral, el treball per afavorir el desenvolupament de les persones al marge dels estereotips i rols en funció del sexe, garantir una orientació acadèmica i professional lliure de biaixos sexistes i androcèntrics

i evitar tota discriminació associada al sexe. Així mateix, dintre de l'àrea de ciències socials es recull la necessitat de treballar la violència masclista i LGTBIfòbica com a part dels conflictes del món actual.

Amb l'estructura del currículum i la flexibilitat amb què es planteja, es garanteix per part de l'Administració, d'acord amb l'article 21.7 de la Llei 17/2015, l'adequació a les necessitats i a la diversitat de les dones, a llurs interessos diversos i a llur disponibilitat horària.

D. Informe d'impactes econòmics i socials

La nova proposta curricular integra el desenvolupament de les competències clau, que donen resposta a les necessitats formatives actuals de la població adulta, i ofereix flexibilitat en la seva distribució horària en els centres. Suposaria una millora en l'atenció educativa al conjunt de població adulta en situació més vulnerable (joves migrats sols, persones d'edat avançada, població immigrada, població analfabeta o amb greus mancances formatives), amb possibilitats més flexibles de distribució horària, amb més continguts que facilitin tant l'alfabetització de l'alumnat com la continuïtat d'estudis de major qualitat i amb majors garanties d'èxit educatiu.

Això podria implicar un increment en el nivell educatiu de la població adulta més vulnerable, reduint el fracàs escolar, incrementant el percentatge de població alfabetitzada en les llengües oficials de Catalunya i amb un nivell educatiu equiparable als estudis primaris. També s'esperaria un impacte en la reducció de la bretxa digital i un efecte positiu en la disminució de l'abandonament dels estudis i la possibilitat que aquest alumnat pugui continuar estudiant l'educació secundària per a persones adultes.

Ahora hauria de contribuir a una major integració laboral d'aquests alumnes, així com a una millor convivència i participació i cohesió socials.

D'acord amb les dades estadístiques de què disposa el Servei d'Educació al Llarg de la Vida, el curs 2020-2021 van cursar els ensenyaments de formació instrumental un total de 9.914 persones entre centres de titularitat del Departament d'Educació i dependents d'administracions locals.

D'aquestes persones, el 91% estan en edat laboral, entre els 16 i els 65 anys. Aproximadament un 15% són menors de 25 anys i un 9% de més de 65.

Els ensenyaments de formació instrumental obren noves oportunitats a les persones amb un nivell formatiu baix, joves i en edat laboral. Tenint en compte que aproximadament el 74% de les persones que cursen aquests ensenyaments són d'origen estranger, podem considerar que són els ensenyaments que afavoreixen l'entrada al sistema educatiu de les persones adultes d'altres països i per tant tenen un alt valor integrador.

3. Comparació de les opcions considerades

Tal com s'ha detallat en el primer punt d'aquesta memòria, d'anàlisi del context i d'identificació de les opcions, l'alternativa preferida és la publicació d'un nou currículum. L'opció de regulació proposada permet assolir els objectius perseguits, donant resposta a les necessitats socioeconòmiques detectades i als canvis normatius viscuts en els darrers cursos.

4. Implementació, seguiment i avaluació de la norma

Al llarg de la implementació del nou currículum, des de la Direcció General que correspongui i amb la col·laboració de la Inspecció d'Educació en l'exercici de les funcions que li són pròpies, es revisarà l'adequació d'aquesta nova regulació.

D'acord amb el que estableix l'Article 126 del Decret 274/2018, de 20 de desembre, de reestructuració del Departament d'Educació, correspon al Servei d'Educació al Llarg de la Vida l'elaboració de les propostes curriculars que s'han d'impartir a l'educació al llarg de la vida, de les estratègies per a la seva aplicació i d'establir els criteris per a l'avaluació.

En aquest sentit, el Servei d'Educació al Llarg de la Vida vetllarà perquè cada curs escolar es recullin dades de matrícula i d'abandonament de l'alumnat, així com dades sobre l'èxit educatiu de l'ensenyament i de continuïtat de l'alumnat en altres etapes educatives. Aquestes dades permetran fer el seguiment de l'adequació dels ensenyaments i poder establir propostes de millora tant organitzatives com de contingut.

Barcelona, 9 de març de 2022

Joan Cuevas Expósito

Director general d'Innovació, Digitalització i Recerca Educativa

Annexos

Test de pimes

Dades de la iniciativa		
Títol	Projecte d'Ordre per la qual s'estableix el currículum de la formació instrumental per a les persones adultes	
Identificació de la població d'empreses afectades		
<p>1. Estimació del nombre d'empreses del sector afectat i del seu volum de negoci, diferenciades segons la seva dimensió:</p> <p>Microempreses: 0 empreses – 0 € Petites: 0 empreses – 0 € Mitjanes: 0 empreses – 0 € Grans: 0 empreses – 0 €</p> <p>2. Estimació del nombre de treballadors ocupats a les pimes del sector: 0 treballadors.</p> <p>Observacions:</p> <p>No es té constància que el cicle de formació instrumental s'ofereixi en centres de titularitat privada. Per tal que el puguin oferir, prèviament han d'haver sol·licitat l'autorització a la unitat corresponent del Departament d'Educació.</p> <p>L'oferta de places als centres públics és prou àmplia per cobrir l'actual demanda i la matrícula té caràcter gratuït. L'alumnat d'aquest ensenyament presenta unes característiques socioeconòmiques que dificulten un possible pagament en concepte de matrícula en un centre privat i aquest podria ser un dels motius pels quals aquesta oferta no interessa els centres privats.</p>		
Consulta al sector afectat		
3. S'ha consultat les pimes del sector afectat o les associacions empresarials que les representen sobre el disseny de la norma i les opcions de regulació abans de començar la tramitació?	Sí ☐	No ☒
4. En el tràmit d'audiència es consultarà almenys aquelles associacions empresarials que representin la major part de les pimes del sector afectat?	☐	☒
<p>Observacions:</p> <p>No s'ha consultat cap pime perquè no hi ha cap centre privat que ofereixi aquest ensenyament actualment.</p>		

Mesurament de l'impacte sobre les pimes		
	Sí	No
5. S'ha quantificat les càrregues administratives que es deriven del compliment de les mesures proposades?	☐	☒
6. S'ha quantificat els costos financers o els costos substantius més rellevants de la proposta normativa?	☐	☒
7. Es garanteix que els costos que es generen per a les pimes no impliquen desavantatges competitius en relació amb les empreses de major dimensió?	☐	☒
8. Es garanteix que les pimes poden operar en condicions de lliure competència en el mercat?	☐	☒
Observacions:		
Valoració de mesures específiques per a les pimes		
	Sí	No
9. S'ha avaluat alguna opció que simplifiqui o flexibilitzi el compliment de la regulació per a les empreses més petites i, alhora, permeti assolir els objectius públics perseguits?	☐	☒
Alguns exemples són:		
a. Exempcions temporals o períodes transitoris més llargs.		
b. Exempcions totals o parcials.		
c. Reduccions o bonificacions de quotes i ajudes financeres directes.		
d. Simplificació d'obligacions d'informació.		
e. Campanyes informatives, guies d'usuari, formació específica, atenció a l'usuari o altres mesures per millorar l'accés a la informació.		
f. Altres mesures que beneficiïn especialment les pimes.		
10. S'ha adoptat alguna d'aquestes opcions de regulació més flexibles per a les pimes a la proposta normativa?	☐	☒
11. S'ha redactat la proposta normativa en un llenguatge senzill i comprensible per a una persona sense formació específica en dret?	☒	☐
12. Es contribueix a simplificar el marc regulador del sector per tal de fer-lo més accessible?	☒	☐
Observacions:		